

UČITELJSKI TOVARIŠ.

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 21.

Ljubljana, 1. listopada 1891.

XXXI. leto.

Vsebina: Deželna učiteljska konferencija. — z—: Risarski pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah. — J. Marn: Knjiga Slovenska. — Listek. — Kujiževnost. — Naši dopisi: Iz državnega zbora. — Iz krškega okraja. — Z Brda. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

Deželna učiteljska konferencija.

XI.

Zborovanje c. kr. okrajnih šolskih nadzornikov.

Za četrti dan kimovca je povabil deželni šolski nadzornik g. Jožef Šuman vse gg. c. kr. okrajne šolske nadzornike k skupnemu posvetovanju gledé nadzorniškega službovanja. Najprvo so se dogovorili, kako jim je v bodoče postopati pri nadziranju šol. Za tem je bil pogovor o nekaterih uradnih spisih in se je pri tej priliki sklenilo vložiti na višje šolsko oblastvo prošnjo za natančno in končno določitev: „ali se zapišejo tisti otroci, ki so drugje na hrani in stanovanju v šolsko matriko tam, kjer so na hrani in stanovanju, ali tam, kjer so doma“. — Na dnevnem redu je bilo tudi posvetovanje, kako naj nadzorniki sestavljajo glavno poročilo in se je po nasvetu g. prvomestnika sklenilo, da naj se v prihodnje gledé statističnih podatkov ravnaajo vsi po stanju od

dné 1. rožnika in za ponavljalne šole pa od dné 31. sušca. Dalje so se pogovarjali, kako se imajo v bodoče sestavljati kompetenčne tabele prosilcev za izpraznjene službe. Sklene se, da morajo v prihodnje učitelji večrazrednih šol svoje prošnje za službe pótém šolskega vodstva vložiti, ne pa kar naravnost na okrajni šolski svét. — Deželnemu šolskemu svétu se predloži načrt za domače učiteljske konferencije na večrazrednicah in dalje inštrukcija, kako se imajo pisati v bodoče uradni spisi. — Gledé vprašanja, s kolikimi „komaj zadostno“ in „nezadostno“ je učenec nesposoben za bližnji višji razred oziroma oddelek, sklene se, da bodi ta sodba prepuščena učitelju samemu, ker se to težko natančno določiti da. — Gledé pouka v risanju se določi, da naj stigmografični zvezki v zmislu inštrukcije za ta pouk v višjih razredih odpadejo. — Dalje se je izrazilo pomilo-

vanje, da okrajni šolski nadzorniki nimajo znižane vožnje po železnici, kakor jo imajo državni uradniki ter se izrazi želja, da bi vis. c. kr. deželni šolski svet blagovolil delovati na to, da bi bili okrajni šolski nadzorniki v tem oziru jednopravni z državnimi uradniki. Da morajo na Kranjskem okrajni šolski nadzorniki poleg nadzorniške službe še službo učiteljsko opravljati, o tem se je tudi temeljito obravnavalo in sklenilo delovati na to, da bi v bodoče okrajne šolske nadzornike nadomestovali namestni učitelji, kakor je to po mnogih drugih deželah v navadi. Z iskreno željo, da bi se okrajni šolski nadzorniki še večkrat, znabiti vsako leto zbrali v tako posvetovanje, zaključí g. prvomestnik zborovanje.

Risarski pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah.

I. Praktični učni navod.*)

Risanje je najvažnejši predmet obrtno-nadaljevalnih šol, kakor razvidimo iz dotičnega učnega črteža, ki je gledé risanja mnogo obširnejši, kakor oni meščanskih šol. Saj je pa tudi risanje podstava raznim obrtnim in sicer ne le stavbinskim (zidar-skim, tesarskim, mizarским in ključaničarskim), ampak tudi krojaškim in čevljarским.

Dandanes imajo po večjih mestih tudi že strokovne risarske šole za krojaštvo in čevljarstvo, v katerih učenci ne rišejo le vzorcev za obleko in obutev, ampak se učé tudi anatomije. Čevljarški učenci rišejo gole noge, potem mišice in okostja pravilno in spačeno (nenormalno) zraščениh nog in na podstavi teh narisov narejajo kopita in obuvala, kajti nikdar se ne sme noga po čevlji ravnati, ampak čevelj po nogi. Za sleharno nogo je tudi treba posebnega kopita, ker niti dve si nista jednaki. Pri mladih ljudeh se s slabimi čevlji celo pokvarijo noge, pri odraslih pa narejajo kurja očesa.

V obrtno-nadaljevalnih šolah sicer niso učenci ločeni po obrti, (ker to so elementarne obrtne šole, ki se ustanovljajo tudi v malih mestih in trgih), vendar imajo

učenci najvišjega razreda pri strokovnem risanju ločen in dotični obrti primeren pouk. Ker pa učitelju primanjkuje časa, razlagati narise za vsako obrt posebej na šolski tabli, morajo učenci pri strokovnem risanju v obrtno-nadaljevalnih šolah največ risati po predlogah. V prvem razredu pa se učé rokodelski učenci skupno prostoročnega (ornamentnega) in geometriškega (konstruktivnega) risanja. Učenci, ki niso hodili nič ali prav malo v ljudsko šolo, poučujejo se v posebnem pripravljalnem tečaju v čitanji, v pisanji, v računstvu in nekoliko tudi v početnem risanju. Kjer ni veliko rokodelskih učencev, se lahko tudi prvi in drugi razred pri risanju združi.

Zaradi obširnega učnega črteža, katerega tudi objavimo v drugem delu tega članka, je mogoče učni smoter v celem obsegu doseči le šolam v večjih mestih, kjer so združene z realkami, kajti, tam imajo navadno bolj pripravljene učence, ki so večinoma dovršili vsaj petrazredne ljudske šole. Na deželi pa je mogoče v obrtno-nadaljevalnih šolah vsled pčilo odmerjenega časa in slabo pripravljenih učencev le pri najboljšem šolskem obiskovanji*) doseči približno predpisani učni smoter.

*) Kratki učni navod za risarski pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah je izdalo tudi vis. c. kr. naučno ministerstvo z naredbo dné 9. vel. srpana 1873. l. (natisnen v zbirki šolskih zakonov za Kranjsko str. 173).

*) Zaradi tega je treba strogo postopati pri zamudah. Ker obrtni red z l. 1859. in l. 1883. po § 133. zanikarnim mojstrom prisloja kot najmanjšo kazen 10 gld., naj šolsko vodstvo ali c. kr. okrajno glavarstvo v začetku leta opozori mojstre s posebno okrožnico,